

Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden

Regeling van de Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer van 22 april 2003, nr. BWL/2003022205, houdende vaststelling van omrekeningsfactoren, van minimumafstanden voor veehouderijen en van de afstandsbepaling van veehouderijen tot een voor stank gevoelig object (Regeling stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden)

*Directoraat-Generaal Milieubeheer
Directie Bodem, Water en Landelijk Gebied
Afdeling Landbouw*

De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, handelende in overeenstemming met de Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij; Gelet op de artikelen 1, vierde lid, en 4, eerste lid, van de Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden;

Besluit:

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:
bijlage: bij deze regeling behorende bijlage;
wet: Wet stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden;
emissiepunt: punt waar de lucht buiten het geheel of gedeeltelijk overdekt dierenverblijf of buiten de mestverwerkinginstallatie treedt, dan wel naar buiten wordt gebracht; begrenzing van het niet-overdekt dierenverblijf.

Artikel 2

1. De stankemissie vanuit een veehouderij is de som van de stankemissie vanuit de dierenverblijven en de stankemissie vanuit de mestverwerkinginstallaties.
2. De stankemissie, veroorzaakt door de dierenverblijven is de som van de voor de verschillende diercategorieën, gehouden in de onderscheiden huis-

vesting, berekende aantallen mestvarkeneenheden. Het aantal mestvarkeneenheden van een diercategorie is het aantal dieren dat op grond van de vergunning aanwezig mag zijn, gedeeld door de in bijlage 1 voor de betreffende categorie opgenomen omrekeningsfactor. Indien voor een diercategorie geen omrekeningsfactor is vastgesteld, wordt die categorie bij het berekenen van de stankemissie buiten beschouwing gelaten.

3. Voor de toepassing van het eerste lid, wordt de stankemissie veroorzaakt door de mestverwerkinginstallaties op nul mestvarkeneenheden gesteld.

Artikel 3

De afstand, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de wet is aangegeven in bijlage 2.

Artikel 4

1. De afstand, bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de wet wordt gemeten vanaf de buitenzijde van het voor stank gevoelig object tot het dichtstbijzijnde emissiepunt van een mestverwerkinginstallatie of dierenverblijf waar de diercategorieën worden gehouden waarvoor een omrekeningsfactor is vastgesteld.

2. De afstand, bedoeld in artikel 4, eerste lid, van de wet wordt gemeten vanaf de buitenzijde van het voor stank gevoelig object tot het dichtstbijzijnde emissiepunt van een mestverwerkinginstallatie of dierenverblijf waar de diercategorieën worden gehouden, bedoeld in bijlage 2.

3. De afstand, bedoeld in artikel 4, tweede lid, van de wet wordt gemeten vanaf de buitenzijde van het voor stank gevoelig object tot het dichtstbijzijnde emissiepunt van een mestverwerkinginstallatie of dierenverblijf.

Artikel 5

Deze regeling treedt in werking op het tijdstip waarop de wet in werking treedt.

Artikel 6

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling stankemissie veehouderijen

in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 22 april 2003.

*De Staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P.L.B.A. van Geel.*

Bijlage 1, als bedoeld in artikel 2, tweede lid (omrekeningsfactoren)**Rundvee**

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
A 1	Melk- en kalfkoeien ouder dan 2 jaar	niet vastgesteld
A 2	Zoogkoeien ouder dan 2 jaar	niet vastgesteld
A 3	Vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	niet vastgesteld
A 4	Vleeskalveren tot 8 maanden	0,9
	– chemische luchtwater	1,3
A 5	Vleesstierkalveren tot 6 maanden	0,6
A 6	Vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden (roodvleesproductie)	0,9
A 7	Fokstieren en overig rundvee ouder dan 2 jaar	niet vastgesteld

Schapen

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
B 1	Schapen ouder dan één jaar, inclusief lammeren tot 45 kilo (zie eindnoten 1 en 2)	3,0

Geiten

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
C 1	Geiten ouder dan één jaar, inclusief aanfok	1,3
C 2	Opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar	1,3
C 3	Opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen	1,3

Varkens (zie eindnoot 3)

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
D 1	Fokzeugen, inclusief biggen tot 25 kilo	
D 1.1	Biggenopfok (gespeende biggen) emissiearme huisvesting (a.e. $\leq 0,3$ kg/dierplaats) (zie eindnoot 4)	4,3
	– chemische luchtwater	6,1
	– biologische luchtwater	7,7
	overige huisvesting	2,9
	– chemische luchtwater	4,3
	– biologische luchtwater	5,4
D 1.2	Kraamzeugen (inclusief biggen tot spenen) emissiearme en overige huisvesting	0,8
	– chemische luchtwater	1,2
	– biologische luchtwater	1,5
D 1.3	Guste en dragende zeugen emissiearme en overige huisvesting	1,2
	– chemische luchtwater	1,8
	– biologische luchtwater	2,2
D 2	Dekberen, 7 maanden en ouder emissiearme en overige huisvesting	1,0
	– chemische luchtwater	1,4
	– biologische luchtwater	1,8

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
D 3	Vleesvarkens, opfokberen van 25 kilo tot 7 maanden, opfokzeugen van 25 kilo tot eerste dekking (zie eindnoot 5)	
	emissiearme huisvesting (a.e. ≤ 1,5 kg/dierplaats)	1,3
	– chemische luchtwasser	1,8
	– biologische luchtwasser	2,3
	overige huisvesting	1,0
	– chemische luchtwasser	1,4
	– biologische luchtwasser	1,8

Kippen

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
E 1	Opfokhennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken	
	<i>Batterijhuisvesting</i>	
	emissiearme en overige huisvesting	127,8
	– chemische luchtwasser	182,5
	<i>Niet-batterijhuisvesting</i>	
	emissiearme en overige huisvesting	127,8
	– chemische luchtwasser	182,5
E 2	Legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen	
	<i>Batterijhuisvesting</i>	
E 2.1	Mestopslag onder de batterij (flat-deck, trapkooien of compactkooien voor natte mest) diep pitstal of highrise-stal, kanalenstal	33,3
	emissiearme en overige huisvesting	62,2
	– chemische luchtwasser	88,8
	<i>Niet-batterijhuisvesting</i>	
	emissiearme en overige huisvesting	76,7
	– chemische luchtwasser	109,5
E 3	(Groot-)ouderdieren van vleeskuikens in opfok, jonger dan 19 weken	
	emissiearme en overige huisvesting	127,8
	– chemische luchtwasser	182,5
E 4	(Groot-)ouderdieren van vleeskuikens	
	emissiearme en overige huisvesting	23,7
	– chemische luchtwasser	33,9
E 5	Vleeskuikens	
	emissiearme en overige huisvesting	104,5
	– chemische luchtwasser	149,4

Kalkoenen

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
F 1	Ouderdieren van vleeskalkoenen in opfok tot 6 weken	79,3
	– chemische luchtwasser	113,3
F 2, F 3	Ouderdieren van vleeskalkoenen in opfok vanaf 6 weken	14,8
	– chemische luchtwasser	21,2
F 4	Vleeskalkoenen	14,8
	– chemische luchtwasser	21,2

Eenden

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
G 1	Ouderdieren van vleeseenden	46,9
G 2	Vleeseenden	46,9

Parelhoenders

RAV-nr.	Diercategorie	Omrekeningsfactor
J 1	Parelhoenders voor de vleesproductie	104,5
	– chemische luchtwasser	149,4

Overig

	Diercategorie	Omrekeningsfactor
M 1	Landbouwhuisdieren die in veehouderijen worden gehouden	niet vastgesteld

Eindnoten:

1. De stankemissie heeft betrekking op een stalperiode van maximaal drie maanden in de winter.
2. De omrekeningsfactor geldt inclusief opfok, zodat die opfok niet meetelt voor de berekening van de stankemissie.
3. Een stalsysteem met spoelgoten wordt niet gewaardeerd als emissiearme huisvesting maar als overige huisvesting.
4. a.e. is de afkorting van ammoniakemissie.
5. Voor opfokzeugen na de eerste dekking wordt de omrekeningsfactor voor fokzeugen gehanteerd.

Bijlage 2, als bedoeld in artikel 3 en 4, tweede lid (minimumafstanden)

De afstand bedraagt voor alle diercategorieën waarvoor in bijlage 1 geen omrekeningsfactoren is vastgesteld:

Omgevingscategorie I	100 meter
Omgevingscategorie II	100 meter
Omgevingscategorie III	50 meter
Omgevingscategorie IV	50 meter

Deze afstanden gelden niet voor de pelsdieren. Voor pelsdieren (nertsen en vossen) wordt de afstand als volgt bepaald.

Nertsen (fokteven):	0-1000	1001-1500	1501-3000	3001-6000	6001-9000
Omgevingscategorie I	175 meter	200	225	250	275
Omgevingscategorie II	150	175	200	225	250
Omgevingscategorie III	100	125	150	175	200
Omgevingscategorie IV	75	100	125	150	175

In de berekening worden jongen en reuen buiten beschouwing gelaten. Indien zowel nertsen als vossen, dan wel uitsluitend vossen worden gehouden, worden voor het bepalen van de afstand 10 vossen (fokmoeren) gelijkgesteld met 15 nertsen (fokteven). Indien (nadat de eventueel aanwezige vossen zijn omgerekend naar nertsen) meer dan 9000 fokteven worden gehouden, wordt de afstand voor elke extra 3000 fokteven met 25 meter extra vergroot. Indien de pelsdieren in emissiearme huisvesting (a.e. $\leq 0,25$ kg/dierplaats) worden gehouden, worden de afstanden uit de tabel voor de omgevingscategorieën III en IV met 25 meter verminderd.

Toelichting

1. Algemeen

De Wet stankemissie veehouderijen in landbouwwontwikkelings- en verwerkingsgebieden (verder: de Wet stankemissie veehouderijen) schept een beoordelingskader voor stankemissie uit tot veehouderijen behorende dierenverblijven en mestverwerkingsinstallaties. Het beoordelingskader gaat uit van twee sporen. Door het toepassen van emissiereducerende technieken kan de emissie worden teruggebracht (het emissiespoor). Parallel, omdat desondanks een zekere restemissie onvermijdelijk is, worden afstandseisen gesteld om hinder te voorkomen dan wel tot een acceptabel niveau te beperken (het immissiespoor).

Het immissiespoor is in de Wet stankemissie veehouderijen vastgelegd en wordt in deze ministeriële regeling uitgewerkt. Het emissiespoor kan worden uitgewerkt in een Algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 8.44 van de Wet milieubeheer.

De wet en deze ministeriële regeling schrijven veehouderijen geen maatregelen of voorzieningen voor, maar leggen een beoordelingskader vast. Het bevoegd gezag kan de minimum afstanden tot stankgevoelige objecten bepalen die een veehouderij in acht moet nemen en dan beoordelen of een bepaalde veehouderij op een bepaalde locatie toelaatbaar is.

De Wet stankemissie veehouderijen gaat uit van afstanden (stankcirkels) die moeten worden aangehouden tussen de veehouderij en het voor stank

gevoelig object. De afstanden zijn in principe afhankelijk van de stankemissie vanuit de veehouderij en worden bepaald met behulp van het begrip mestvarkeneenheden. Eén mestvarkeneenheid komt overeen met de geuruitstoot van één vleesvarken in een conventionele stal ('overige huisvesting'). De geuremissie van andere diercategorieën en in feite ook van mestverwerkingsinstallaties is hieraan gerelateerd, door middel van omrekeningsfactoren.

Voor de diercategorieën waarvoor geen omrekeningsfactor beschikbaar is, gelden vaste minimumafstanden. Het antwoord op de vraag of de berekende stankemissie op de betreffende locatie toelaatbaar is, hangt af van de aanwezigheid van voor stank gevoelige objecten in de nabije omgeving. Stankgevoelige objecten zijn ingedeeld in vijf categorieën met een afnemend beschermingsniveau. Met de berekeningsmethode uit de bijlage van de Wet stankemissie veehouderijen wordt voor elke categorie de vereiste afstand bepaald. Artikel 3, van de wet bepaalt dat de vergunning moet worden geweigerd indien zich binnen de betreffende stankcirkel stankgevoelige objecten bevinden.

De hoofdlijnen van het beoordelingskader zijn wettelijk vastgelegd. In de artikelen 1, vierde lid en 4, eerste lid van de Wet stankemissie veehouderijen is opgenomen dat bij ministeriële regeling wordt aangegeven:

- de wijze waarop de stankemissie, veroorzaakt door de dierenverblijven en de mestverwerkingsinstallaties wordt omgerekend naar mestvarkeneenheden;
- de minimumafstand die geldt voor veehouderijen waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor geen omrekeningsfactoren zijn vastgesteld;
- de wijze waarop de afstand tussen een veehouderij en een voor stank gevoelig object wordt bepaald.

De onderhavige regeling strekt tot uitvoering van deze artikelen.

2. Herziening omrekeningsfactoren en minimumafstanden

De Minister van VROM heeft in de voorheen geldende Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996 een herziening en actualisering van het stank-

hinderbeleid voor de veehouderij aangekondigd. Daartoe is onder meer een meetprogramma aan stalsystemen uitgevoerd. In de jaren 1996 tot en met 1999 is een meetsystematiek voor geur ontwikkeld en is een beperkt aantal stalsystemen gemeten.

Vervolgens is vanaf het jaar 2000 een bestand opgebouwd met meetresultaten van zoveel mogelijk stalsystemen per diercategorie en van nabehandelingstechnieken.

De resultaten zijn vastgelegd in de rapporten 'Geuremissies uit de veehouderij', IMAG Nota P 2000-11 en 'Geuremissies uit de veehouderij II', IMAG, Nota P 2002-09.

De metingen zijn conform het meetprotocol uitgevoerd onder gestandaardiseerde omstandigheden. De meetresultaten komen niet noodzakelijk overeen met de feitelijke emissie vanuit een willekeurig dierenverblijf. De feitelijke emissie vanuit een bepaald stalstelsel zal variëren rond de emissie die tijdens het meetprogramma is vastgesteld. Dat is het gevolg van het grote aantal factoren dat de geuremissie vanuit een stalstelsel beïnvloedt, zoals de temperatuur en de voersamenstelling. Voor het berekenen van de afstand die een veehouderij ten minste moet aanhouden tot een stankgevoelig object wordt niet van die feitelijke emissie uitgegaan maar van de emissie zoals berekend op basis van de wet en deze regeling.

Voor het onderscheid in emissiearme en overige huisvesting en voor de nummerindeling van de diercategorieën sluit deze Regeling aan bij de Regeling ammoniak en veehouderij. Anders dan in de Regeling ammoniak en veehouderij is echter niet aan elk stalstelsel of dierenverblijf een aparte omrekeningsfactor toegekend maar aan een cluster.

De spreiding in de meetresultaten is voor het aspect geur groter gebleken dan voor het aspect ammoniak. De metingen tonen per bedrijf een forse variatie in geuremissie, zowel binnen de bedrijven als tussen vergelijkbare bedrijven. Op systeemniveau kunnen daardoor onvoldoende statistisch betrouwbare conclusies worden getrokken over de mate van geuremissie vanuit een individueel stalstelsel. Die conclusies op basis van een statistische analyse van de meetresultaten zijn wel mogelijk indien stalstelselen worden geclusterd.

Als een uitvloeisel van dit gegeven kent deze regeling, anders dan (artikel 3 van) de Regeling ammoniak en veehouderij niet de mogelijkheid een bijzondere omrekeningsfactor (emissiefactor) voor een bepaald stalsysteem vast te stellen.

– herziening omrekeningsfactoren dierenverblijven

Voor zover mogelijk zijn de verschillende types huisvesting (stalsystemen) in twee clusters ingedeeld, in emissiearme huisvesting en overige huisvesting. Statistische analyse van de gehele dataset meetresultaten laat zien dat bij twee diercategorieën varkens de emissiearme huisvesting als cluster gemiddeld een lagere geuremissie heeft dan de overige huisvesting, indien wordt uitgegaan van de aannahme dat een huisvestingssysteem dat de ammoniakemissie reduceert, tevens de geuremissie reduceert. De prestaties van emissiearme huisvesting ten opzichte van overige huisvesting zijn volgens de analyse in het algemeen voldoende onderscheidend. Het cluster emissiearme huisvesting omvat daarom de stalsystemen waarin ammoniakemissiereducerende principes zijn toegepast. In verband met het voorgaande is in bijlage 1 aangegeven dat huisvesting emissiearm is, indien een bepaalde ammoniakemissie (a.e.) niet wordt overschreden. Deze grenswaarden zijn de drempelwaarden die voorheen werden gehanteerd door de Stichting Groen Label. De drempelwaarden legden vast welke ammoniakreductie haalbaar was bij toepassing van de meest recente inzichten op het gebied van huisvestingssystemen. Het cluster overige huisvesting bestaat voornamelijk uit de stalsystemen die veelal worden aangeduid als conventionele stalsystemen.

De omrekeningsfactoren, opgenomen in bijlage 1, zijn voor een belangrijk deel gebaseerd op de resultaten van bovengenoemde metingen. Daarnaast is één omrekeningsfactor overgenomen uit de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996, die van schapen (RAV-nr. B1). Tenslotte zijn enkele omrekeningsfactoren afgeleid, indien dat rekening houdend met de meetresultaten wetenschappelijk verantwoord was. Het belangrijkste voorbeeld zijn de omrekeningsfactoren voor parelhoenders die zijn afgeleid van die voor vleeskuikens.

Motivering daarvoor is dat parelhoenders over het algemeen gedurende een beperkt gedeelte van het jaar worden gehouden, in dezelfde dierenverblijven waar de vleeskuikens de rest van het jaar worden gehouden. Het diermanagement en de voersamenstelling zijn geheel of grotendeels gelijk. Gewicht en andere relevante soorteigenschappen komen in overwegende mate overeen.

– omrekeningsfactoren mestverwerkinginstallaties

Voor de berekening van de stankemissie vanuit veehouderijen wordt de stankemissie vanuit mestverwerkinginstallaties op nul mestvarkeneenheden gesteld. Op dit moment zijn van de verschillende typen mestverwerkinginstallaties nog onvoldoende meetresultaten beschikbaar om per installatie of cluster van installaties een omrekeningsfactor vast te stellen. Wel is duidelijk dat, door gebruik te maken van bepaalde (bijna) gesloten systemen en van een adequate processturing en bedrijfsvoering de stankemissie per installatie aanzienlijk kan worden gereduceerd. Het streven is in de toekomst omrekeningsfactoren of een minimumafstand op te nemen. Voor de omschrijving van het begrip ‘mestverwerking’ zij verwezen naar paragraaf 2.1 van de Richtlijn mestverwerkingsinstallaties (Infomil, februari 2001). Een activiteit als mestopslag bijvoorbeeld is geen vorm van mestverwerking.

Het voorgaande betekent overigens niet dat thans voor het aspect stank uit mestverwerkinginstallaties geen voorschriften (kunnen) worden gesteld. De bijlage bij de Wet stankemissie veehouderijen bepaalt immers dat bij een aantal van nul mestvarkeneenheden de afstand van de buitenzijde van de mestverwerkinginstallatie tot een voor stank gevoelig object ten minste vijftig dan wel honderd meter bedraagt. Daarnaast laten de bepalingen uit de Wet stankemissie veehouderijen en deze regeling de mogelijkheid onverlet om op grond van artikel 8.11 van de Wet milieubeheer voorschriften te stellen die stankhinder op een andere wijze voorkomen dan wel tegengaan. Het gaat in zijn algemeenheid bijvoorbeeld om voorschriften met betrekking tot de locatie van voederplaatsen in de dierenverblijven, maar ook om de hierboven genoemde adequate processtu-

ring en bedrijfsvoering of de technische uitvoering van de mestverwerkinginstallatie.

– herziening minimumafstanden

Voor een aantal diercategorieën is een omrekeningsfactor minder opportuun in verband met de omvang van de diercategorie in Nederland en de stankbeleving omtrent die diercategorie. Deels ook zijn op dit moment geen of onvoldoende meetresultaten beschikbaar, dan wel zijn de meetresultaten van dien aard dat op dit moment een adequaat gemotiveerde omrekeningsfactor niet kan worden opgenomen. Voor deze diercategorieën is een minimumafstand voorgeschreven, gedifferentieerd naar omgevingscategorie maar ongeacht het aantal gehouden dieren en het type huisvesting. De minimumafstanden zijn opgenomen in bijlage 2.

De minimumafstanden zijn gelijk aan de ondergrens van de minimumafstanden welke gelden voor de kleinste bedrijven waarvan de stankemissie in mestvarkeneenheden wordt uitgedrukt. Die ondergrens is vastgelegd in de bijlage bij de Wet stankemissie veehouderijen.

Door de differentiatie naar omgevingscategorieën wordt rekening gehouden met objecten die naar hun aard een hoog beschermingsniveau nodig hebben (de zgn. categorie I en II-objecten, zoals ziekenhuizen en de bebouwde kom).

3. Van stankemissie naar afstand

De berekening van de stankemissie vanuit een veehouderij (artikel 2, van deze regeling) geschiedt als volgt. Eerst wordt de stankemissie vanuit de dierenverblijven berekend. Voor elk van de verschillende diercategorieën die in de dierenverblijven worden gehouden, wordt het aantal dieren gedeeld door de omrekeningsfactor van bijlage 1, rekening houdend met het type huisvesting. De uitkomsten van deze berekeningen worden bij elkaar opgeteld. De stankemissie vanuit de dierenverblijven is dan uitgedrukt in ‘mestvarkeneenheden’. De stankemissie vanuit mestverwerkinginstallaties levert in deze berekening geen extra mestvarkeneenheden op, die is op nul mestvarkeneenheden gesteld.

Het aantal mestvarkeneenheden wordt vervolgens ingevoerd in de

rekenformule uit de bijlage bij de Wet stankemissie veehouderijen. De uitkomsten van de berekeningen leveren voor elk van de vier omgevingscategorieën de minimumafstand op.

Een bijzondere situatie vormen de diercategorieën waarvoor geen omrekeningsfactor is vastgesteld zodat het aantal mestvarkeneenheden niet kan worden berekend. De stankemissie van die diercategorieën blijft in de berekening buiten beschouwing. Zoals hierboven toegelicht moet de veehouderij die deze diercategorieën houdt, voor iedere diercategorie een bepaalde minimumafstand in acht nemen tot het voor stank gevoelig object.

4. Wijze van afstandsbeplating

Voor de afstandsbeplating is uitgegaan van de wijze waarop de afstand volgens de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996 gemeten moest worden. Dat betekent dat gemeten wordt vanaf het punt waar de lucht (de geur) daadwerkelijk het overdekt dierenverblijf verlaat. Bij natuurlijk geventileerde stallen is dit punt meestal de ventilatie-uitlaat die het dichtst bij een stankgevoelig object ligt. Bij mechanisch geventileerde stallen is dit punt de ventilatoruitlaat die het dichtst bij een stankgevoelig object is gelegen, tenzij elders relevante ventilatieverliezen optreden.

De afstand tussen dierenverblijf en voor stank gevoelig object wordt gemeten vanaf de stal (het huisvestingssysteem), indien aanwezig. De uitloop die bij de stal behoort, wordt buiten beschouwing gelaten. Dat betekent niet dat thans ten aanzien van de stank die ontstaat in de uitloop geen voorschriften (kunnen) worden gesteld. Artikel 5 van de Wet stankemissie veehouderijen bepaalt dat de afstand van de buitenzijde van het dierenverblijf tot een voor stank gevoelig object ten minste vijftig dan wel honderd meter bedraagt. Daarnaast laten de bepalingen uit de Wet stankemissie veehouderijen en deze regeling de mogelijkheid onverlet om op grond van artikel 8.11 van de Wet milieubeheer voorschriften te stellen die stankhinder op een andere wijze voorkomen dan wel tegengaan. Het gaat dan bijvoorbeeld om een adequate processturing en bedrijfsvoering met betrekking tot de uitloop.

Bij dierenverblijven zonder stal is het

emissiepunt dat punt van de begrenzing van het dierenverblijf dat het dichtst bij een stankgevoelig object is gelegen.

Is een mestverwerkinginstallatie dichter bij een stankgevoelig object gelegen dan een dierenverblijf, dan wordt de afstand tot het stankgevoelig object gemeten vanaf het emissiepunt van de mestverwerkinginstallatie.

Indien een veehouderij zowel diercategorieën houdt waarvoor een omrekeningsfactor is vastgesteld, als diercategorieën waar een minimumafstand in acht moet worden genomen, wordt de afstand vanaf twee plaatsen bepaald. De afstand die is gebaseerd op het berekende aantal mestvarkeneenheden wordt gemeten vanaf het object tot het dichtstbijzijnde emissiepunt (van het dierenverblijf) waar diercategorieën zijn gehuisvest voor welke een omrekeningsfactor is vastgesteld. Daarnaast wordt de afstand nogmaals bepaald. De minimumafstand voor de andere diercategorieën wordt namelijk gerekend vanaf het emissiepunt waar diercategorieën worden gehouden als bedoeld in bijlage 2.

5. Wijzigingen ten opzichte van eerdere regelgeving

Deze regeling verschilt op een aantal punten met de voorheen geldende uitvoeringspraktijk, die uitging van de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996 met inbegrip van de daarover gevormde jurisprudentie.

– *omrekeningsfactoren dierenverblijven*
Voor drie gemeenten (gelegen in concentratiegebieden) zijn de effecten van de wijziging van de regelgeving voor de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen berekend.

Duidelijk wordt dat ten opzichte van de voorheen geldende regelgeving de ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen sterk toenemen (de in acht te nemen afstanden tot stankgevoelige objecten worden aanzienlijk verkort). Dat is met name een gevolg van het feit dat de Wet stankemissie veehouderijen geen zogenoemde cumulatieve beoordeling van stank voorschrijft, in tegenstelling tot eerdere regelgeving. Het gebruik van de aangepaste omrekeningsfactoren voor dierenverblijven leidt vervolgens gemiddeld nauwelijks tot andere ontwikkelingsmogelijkhe-

den voor veehouderijen: in één gemeente blijven zij gelijk, in één nemen zij iets toe en in één nemen zij beperkt af.

– *omrekeningsfactoren mestverwerkinginstallaties*

Ten behoeve van de vergunningverlening van mestverwerkinginstallaties heeft Infomil in februari 2001 de Richtlijn mestverwerkingsinstallaties gepubliceerd. De adviezen voor het aspect stank uit de Richtlijn zijn in deze regeling niet overgenomen. Voor de berekening van de stankemissie vanuit een veehouderij stelt deze regeling de stankemissie van een mestverwerkinginstallatie op nul mestvarkeneenheden. De Richtlijn leidt in geval van een kleinschalige centrale mestverwerking tot een hoger aantal, omdat de mestverwerkingscapaciteit wordt omgerekend naar mestvarkeneenheden. Op dit punt leidt de regeling dan ook tot vergroting van de ontwikkelingsmogelijkheden van veehouderijen.

De afstand tussen een veehouderij en een voor stank gevoelig object wordt in deze regeling op dezelfde wijze bepaald als in de Richtlijn stankhinder en veehouderij 1996. De ontwikkelingsmogelijkheden voor veehouderijen worden daardoor niet beïnvloed.

– *minimumafstanden*

Voor het derde onderwerp dat in deze regeling wordt vastgelegd, de minimumafstanden in bijlage 2, is de invloed op de ontwikkelingsmogelijkheden marginaal. Evenals in de Richtlijn stankhinder en veehouderij 1996 bedragen de minimumafstanden 50 meter (voor de categorieën III en IV) en 100 meter (voor de categorieën I en II). Voor een aantal diercategorieën waarvoor de Richtlijn stankhinder en veehouderij 1996 geen omrekeningsfactor adviseerde, hanteerde de uitvoeringspraktijk echter afwijkende, veelal kortere afstanden.

Op grond van de Wet stankemissie veehouderijen wordt voor de berekening van de stankemissie voornamelijk gebruik gemaakt van omrekeningsfactoren. Zij wijken in bijna alle gevallen af van die welke zijn geadviseerd in de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996. De beide onderstaande tabellen illustreren de wijzigingen voor varkens en kippen. De

eerste kolom geeft de huidige en de tweede kolom de voorheen geldende omrekeningsfactor. De derde kolom illustreert de gevolgen van de wijzigingen voor de ontwikkelingsmogelijkheden. Indien het resultaat gelijk is aan of lager is dan één, betekent dit dat de ontwikkelingsmogelijkheden voor die diercategorie gelijk blijven, respectievelijk worden beperkt. Een getal hoger dan één leidt tot meer ontwikkelingsmogelijkheden. De hoeveelheid geur wordt gegeven als een concentratie, uitgedrukt in

geureenheden per kubieke meter lucht. Tijdens het meetprogramma ten behoeve van de herziening van de omrekeningsfactoren zijn de geurconcentraties gemeten als Europese geureenheden, in odour units (OU_E , per seconde, per dier). De resultaten zijn opgenomen in de vierde kolom van de tabel. Uit de tabel blijkt dat de geuremissie van een vleesvarken (mestvarken) - waaraan de geuremissie van andere diercategorieën is gereguleerd - overeenkomt met 23,0 OU_E /s/dier.

D: VARKENS	nieuwe norm	oude norm	verschil	OU_E/s/dier
<i>Biggenopfok (gespeende biggen)</i>				
emissiearme huisvesting	4,3	22	0,19	5,4
- chemische luchtwasser	6,1	22	0,28	3,8
- biologische luchtwasser	7,7	22	0,35	3,0
overige huisvesting	2,9	11	0,27	7,8
- chemische luchtwasser	4,3	22	0,19	5,4
- biologische luchtwasser	5,4	22	0,24	4,3
<i>Kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)</i>				
emissiearme huisvesting	0,8	2,3	0,36	27,8
- chemische luchtwasser	1,2	2,3	0,51	19,5
- biologische luchtwasser	1,5	2,3	0,65	15,3
overige huisvesting	0,8	1,5	0,55	27,8
- chemische luchtwasser	1,2	2,3	0,51	19,5
- biologische luchtwasser	1,5	2,3	0,65	15,3
<i>Guste en dragende zeugen</i>				
emissiearme huisvesting	1,2	4,2	0,27	20,3
- chemische luchtwasser	1,8	4,2	0,39	14,2
- biologische luchtwasser	2,2	4,2	0,49	11,2
overige huisvesting	1,2	3,0	0,38	20,3
- chemische luchtwasser	1,8	4,2	0,39	14,2
- biologische luchtwasser	2,2	4,2	0,49	11,2
<i>Dekberen, 7 maanden en ouder</i>				
overige én emissiearme huisvesting	1,0	1,5	0,67	23,0
- chemische luchtwasser	1,4	1,5	0,93	16,0
- biologische luchtwasser	1,8	1,5	1,20	12,5
<i>Vleesvarkens, opfokberen en opfokzeugen</i>				
emissiearme huisvesting	1,3	1,4	0,92	17,9
- chemische luchtwasser	1,8	1,4	1,31	12,5
- biologische luchtwasser	2,3	1,4	1,67	9,8
overige huisvesting	1,0	1,0	1,00	23,0
- chemische luchtwasser	1,4	1,4	1,02	16,1
- biologische luchtwasser	1,8	1,4	1,30	12,7

Voor kippen is de indeling naar huisvesting sterk gewijzigd. Omwille van de duidelijkheid is daarom aan onderstaande tabel links een extra kolom toegevoegd, waarin de codering volgens de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996 is opgenomen.

E: KIPPEN		nieuw	oud	ver-	OU _E /s/dier
		schil			
E 1	<i>Opfokhennen, hanen van legrassen</i> <i>Batterijhuisv. én niet-batterijhuisvesting</i>				
E 1.1	open mestopslag onder de batterij	127,8	18	7,10	0,18
E 1.1	open mestopslag onder de batterij met regelmatige afvoer	127,8	36	3,55	0,18
E 1.2 1.3 1.5	emissiearm met gesloten mestopslag	127,8	144	0,89	0,18
E 1.5	emissiearm zonder gesloten mestopslag	127,8	72	1,77	0,18
E 1.4	kanalenstal	127,8	72	1,77	0,18
E 1.6	grondhuisvesting	127,8	54	2,37	0,18
	– chemische luchtwasser	182,5	144	1,27	0,13
E 2	<i>Legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen</i> <i>Batterijhuisvesting</i>				
E 2.1	open mestopslag onder de batterij	62,2	15	4,14	0,37
E 2.1	open mestopslag onder de batterij met regelmatige afvoer	62,2	30	2,07	0,37
E 2.2 2.5	emissiearm met gesloten mestopslag	62,2	120	0,52	0,37
E 2.4	dieppitstal of highrise-stal, kanalenstal	62,2	60	1,04	0,37
E 2.5	emissiearm zonder gesloten mestopslag	62,2	60	1,04	0,37
E 2.3	trap- of compactkooien voor natte mest	33,3	120	0,28	0,69
	– chemische luchtwasser	88,8	120	0,74	0,26
	<i>Niet-batterijhuisvesting</i>				
E 2.6	overige én emissiearme huisvesting	76,7	45	1,70	0,30
	– chemische luchtwasser	109,5	45	2,43	0,21
E 3	<i>(Groot-)ouderdieren van vleeskuikens in opfok</i>				
	overige én emissiearme huisvesting	127,8	54	2,37	0,18
	– chemische luchtwasser	182,5	54	3,37	0,13
E 4	<i>(Groot-)ouderdieren van vleeskuikens</i>				
	overige huisvesting	23,7	45	0,53	0,97
	– chemische luchtwasser	33,9	60	0,56	0,68
	emissiearme huisvesting	23,7	60	0,40	0,97
	– chemische luchtwasser	33,9	60	0,56	0,68
E 5	<i>Vleeskuikens</i>				
	overige huisvesting	104,5	100	1,05	0,22
	– chemische luchtwasser	149,4	200	0,75	0,15
	emissiearme huisvesting	104,5	200	0,52	0,22
	– chemische luchtwasser	149,4	200	0,75	0,15

6. Effecten van de regeling

De stankregelgeving heeft betrekking op alle veehouderijen die op grond van de Wet milieubeheer vergunningplichtig zijn. In totaal gaat het om ongeveer 52.000 bedrijven, die veelal in concentratiegebieden op een relatief klein oppervlakte zijn gevestigd en waar ook andere (conflicterende) functies als wonen, recreëren en natuur moeten plaatsvinden.

– effecten voor administratieve lasten

Deze regeling werkt enkele aspecten uit van de Wet stankemissie veehouderijen

in landbouwontwikkelings- en verwevingsgebieden. Tijdens de totstandkoming van die wet heeft het Adviescollege administratieve lasten (Actal) een advies uitgebracht¹. Naast twee punten die specifiek op de wet betrekking hadden, gaf Actal in overweging de stankregelgeving af te stemmen met andere wet- en regelgeving zoals die met betrekking tot de emissie van ammoniak en dierenwelzijn. Onderkend wordt dat de milieuaspecten ammoniak en stank raakvlakken hebben. De systematiek van de Wet ammoniak en veehouderij en de stank-

regelgeving komen op belangrijke punten overeen. Een belangrijke overweging om van integratie op wetsniveau af te zien wordt gevormd door het verschil in het te beschermen subject. De Wet ammoniak en veehouderij beoogt regels te stellen die schade aan de natuur tegengaan. De stankregelgeving daarentegen reguleert hinder die objecten, behorende bij de menselijke leef- en woonomgeving, ondervinden. Voor het onderwerp omrekeningsfactoren in deze regeling is een relatie tussen de emissie van ammoniak en van geur aantoonbaar en ook voor zover mogelijk in deze regeling vastgelegd. Zoals in de paragraaf 'herziening omrekeningsfactoren en minimumafstanden' is toegelicht, is een huisvestingssysteem emissiearm voor het aspect geur als het dat is voor het aspect ammoniak. De nummering van huisvestingssystemen in bijlage 1, is gelijk aan die in de Regeling ammoniak en veehouderij.

De onderwerpen die in deze regeling worden uitgewerkt leiden nauwelijks tot andere administratieve lasten. De omrekeningsfactoren en enkele minimumafstanden wijzigen weliswaar inhoudelijk, maar de beoordelingsprocedure blijft gelijk. Een geringe daling van administratieve lasten wordt bereikt indien minder veehouderijen tegen de beschikking op een vergunningaanvraag beroep zullen aantekenen; vastlegging van een beoordelingskader in een ministeriële regeling bevordert de rechtszekerheid en de duidelijkheid.

– effecten voor uitvoering en handhaving

Het aspect stank is onderdeel van de vergunning op grond van de Wet milieubeheer, die door het bevoegd gezag in het kader van zijn toezichthoudende taak regelmatig wordt gecontroleerd en zonodig gehandhaafd. Deze regeling voegt geen nieuwe aspecten toe aan het toezicht, zodat van de handhaver niet meer of geen andere expertise verwacht wordt dan voorheen reeds aanwezig moest zijn. In aanmerking genomen dat de stankregelgeving alleen een beoordelingskader ten aanzien van de toelaatbaarheid van stankhinder vastlegt en dat de onderwerpen die in deze regeling worden uitgewerkt niet wezenlijk afwijken van hetgeen voorheen gold, wordt geconcludeerd dat het wetsvoorstel voor het bevoegd gezag geen extra

uitvoerings- of handavingslasten met zich meebrengt.

– effecten voor het milieu

Het stankbeleid streeft naar terugdringing van het aantal stankgehinderden en naar het voorkomen van nieuwe hinder. In 2010 mag in Nederland geen ernstige stankhinder meer voorkomen.

Stankhinder is een regionaal probleem. Het is daarom niet goed mogelijk om uitspraken te doen over de milieuhygiënische gevolgen van de regeling. Naar verwachting zal de komende jaren de emissie van stank als gevolg van het mestbeleid, de reconstructie van concentratiegebieden en andere ontwikkelingen in de veehouderij over het geheel genomen substantieel dalen. Deze daling zal echter niet gelijkmatig verlopen en kan zich bovendien per gebied verschillend ontwikkelen.

De omrekeningsfactoren zijn thans wetenschappelijk beter onderbouwd dan voorheen. De toepassing van de omrekeningsfactoren in de vergunningverlening doet meer recht aan de feitelijke stankemissie vanuit een veehouderij en kan daardoor een bijdrage leveren aan de terugdringing van het aantal stankgehinderden.

Toelichting op de bijlagen

Bijlage 1, Omrekeningsfactoren

De verschillende types huisvesting zijn indien mogelijk ingedeeld in de clusters emissiearme huisvesting of overige huisvesting. Aan het cluster is een omrekeningsfactor toegekend. Uitzondering op dit principe wordt gevonden in diercategorie E 2 Legkippen en (groot-)ouderdieren van legrassen: aan de Mestopslag onder de batterij (...), een vorm van batterijhuisvesting voor legkippen, is een aparte omrekeningsfactor toegekend. Het betreft een systeem dat inmiddels beperkt meer wordt toegepast en dat voor het aspect stank consequent zo ver buiten de bandbreedten van het cluster 'overige huisvesting' valt dat een aparte omrekeningsfactor in de rede ligt.

Daarnaast zijn omrekeningsfactoren opgenomen voor situaties waarin de meest voorkomende emissiereducerende techniek – een chemische of biologische luchtwasser – wordt toegepast. Uit de metingen blijkt dat een biologische luchtwasser voor het aspect geur

beter presteert dan een chemische. Een reden hiervoor is dat de vetzuren die in een chemische luchtwasser worden gebruikt om ammoniak af te vangen de geurcomponent relatief minder reduceren.

Op dit moment worden in huisvestingssystemen voor kippen, kalkoenen en parelhoenders niet of nauwelijks biologische luchtwassers toegepast. De aanwezigheid van stof in die huisvestingssystemen bemoeilijkt de geuremissiereducerende werking van een biologische luchtwasser. Daarom geeft deze regeling voor die luchtwassers geen omrekeningsfactor.

Het 'RAV-nr.' in bijlage 1 verwijst dan ook naar de overeenkomstige indeling naar categorieën in de Regeling ammoniak en veehouderij. Een stalsysteem is emissiearm voor het aspect geur, als het dat is voor het aspect ammoniak.

Een uitzondering op dat laatste is het stalsysteem met spoelgoten dat wordt toegepast in de varkenshouderij. Het emissiereducerend principe is daar gebaseerd op het regelmatig wegspoelen van de mest naar de centrale mestopslag. Daarbij treden echter piekemissies op met een geuremissie die een factor 3-3,5 hoger ligt dan normaal, met geurhinder als gevolg. In verband met deze inherente piekemissies kan het systeem niet worden beschouwd als stankemissiearm, hoewel het ammoniakemissiearm is.

In enkele gevallen is de aanwezigheid van opfok in de omrekeningsfactor verdisconteerd. Dat is het geval bij schapen en geiten. In andere categorieën daarentegen is voor opfok tot een bepaalde leeftijd of bepaald gewicht een aparte omrekeningsfactor opgenomen (varkens, enkele diercategorieën rundvee, kippen en kalkoenen) dan wel worden ouderdieren en jonge dieren niet onderscheiden (eenden, parelhoenders).

Bijlage 2, Minimumafstanden

Indien aan een bepaalde diercategorie in bijlage 1 geen omrekeningsfactor is toegekend, geldt de minimumafstand uit bijlage 2. Dat is bijvoorbeeld het geval met paarden en de diercategorie melk- en kalkoeien ouder dan 2 jaar (diercategorie A 1) en ook voor diercategorieën die in de Regeling ammoniak en veehouderij niet expliciet zijn genoemd.

Voor pelsdieren gelden minimumafstanden die wel zijn gekoppeld aan de

omvang van het veebestand. In verband met de aanzienlijke stankemissie door pelsdieren kan niet worden volstaan met een minimumafstand van vijftig dan wel van honderd meter. In deze regeling is in essentie de tabel opgenomen die sinds de Brochure veehouderij en hinderwet uit 1985 wordt gehanteerd.

*De Staatssecretaris van
Volkshuisvesting, Ruimtelijke
Ordening en Milieubeheer,
P.L.B.A. van Geel.*

¹ Advies van 9 november 2000, kenmerk RL/MPS/2000/68.

